

23 במרץ 2022

לכבוד

אל"מ עסאם חאמד
היועץ המשפטי לגדה המערבית
באמצעות דוא"ל:
yoayosh@gmail.com
popu.ayosh@idf.il

אלוף רסאן עליאן
מתאם פעולות הממשלה בשטחים
באמצעות דוא"ל:
inquiries@cogat.gov.il

מר בני גנץ
שר הביטחון
באמצעות
דוא"ל:
sar@mod.gov.il

שלום רב,

הנדון: בקשה לתיקון "נוהל כניסה ושהייה של זרים לאזור יהודה ושומרון" ולהקפאת כניסתו לתוקף, עד לתיקונו

1. פנייה זו עוסקת ב"נוהל כניסה ושהייה של זרים לאזור יהודה ושומרון", אשר פורסם ביום 20.2.2022 ועתיד להיכנס לתוקף ביום 20.5.2022 (להלן גם: **הנוהל** או **הנוהל החדש**). הפנייה נעשית בשמו של המוקד להגנת הפרט, ארגון זכויות אדם העוסק מזה שנים בסיוע לפלסטינים החיים תחת כיבוש, בין היתר בהסדרת מעמד יקיריהם בגדה המערבית.
2. כבר עתה ייאמר, כי הנוהל החדש, אשר החליף את "נוהל כניסת זרים לשטחי איו"ש", רצוף פגמים קשים בכל הקשור להליך כניסתם של בעלי דרכונים זרים לשטחים, הארכת תוקף האשרות הניתנות להם, והסדרת מעמד הקבע שלהם בשטחים. כמפורט להלן, כתוצאה מכניסת הנוהל לתוקפו עתידות להיפגע אלפי משפחות בהן אחד מבני הזוג הוא אזרח זר, עבודתם הסדירה של מוסדות אקדמיים וחינוכיים שונים תשובש – עד כדי מניעת פתיחתה של שנת הלימודים הקרובה – ועובדים רבים, בעלי דרכונים זרים, לא יהיו רשאים לעבוד באופן סדיר בשטחים.
3. נתייחס להלן לרשימה לא ממצה של בעיות בהקשר זה.

השגות לגבי חלק א' של הנוהל (החלק הכללי)

- סירוב לאשר בקשות של אזרחי מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל**
4. בהתאם להוראות סעיף 28(14) לפרוטוקול בנושא עניינים אזרחיים בהסכם הביניים הישראלי-פלסטיני מ-1995 ובהתאם להתחייבות המדינה בפני בג"ץ (ר' בג"ץ 5990/16 מחמוד עודה נ' מתאם

פעולות הממשלה בשטחים), אזרחי מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל רשאים להיכנס לשטחים באמצעות אשרת כניסה ישראלית.

5. על אף זאת, על פי סעיף 2(ו) לחלק א' בנוהל החדש "אזרחים ובעלי תעודות של מדינות המפורטות בנספח ו'" (ירדן, מצרים, מרוקו, בחריין ודרום סודאן) – גם אם אלו מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל – אינם רשאים להגיש בקשות על פי נוהל זה. אזרחים אלה מופנים להגשת בקשה על פי "נוהל הנפקת רישיונות ביקור זרים ברשות הפלסטינית" (להלן: **נוהל רשב"ק**).

6. ואולם, קיים שוני של ממש בין "נוהל רשב"ק" לנוהל מושא מכתבנו זה. ראשית, סעיף 1(ב) ל"נוהל רשב"ק" קובע כי "רישיונות ביקור יאושרו במקרים הומניטאריים וחריגים". שנית סעיף 9(א) ל"נוהל רשב"ק" קובע כי "ככלל לא מאושרת הארכת רישיונות ביקור של זרים המבקרים באזור". שלישית, על פי סעיף 9(ד) ל"נוהל רשב"ק", כי סך כל התקופה בה יורשה האזרח הזר לשהות בשטחים לא תעלה על 7 חודשים מיום כניסתו לשטחים. רביעית, רישיון ביקור מאפשר אך ורק ביקור. הוא איננו מאפשר את כניסתם של מי שמבקשים לעבוד, להתנדב, ללמד או ללמוד בשטחים.

7. הנה כי כן, גם בהינתן הפגמים הרבים בנוהל החדש, כפי שפורט להלן במסמך זה, מצבו של זר המופנה להגשת בקשה על פי "נוהל רשב"ק", קשה שבעתיים – סיכוייה של בקשתו להתקבל קטנים בהרבה, וכך גם סיכוייה של בקשה להארכת תוקפו של רישיון הביקור. מדובר אפוא באפליה נגד אזרחי אותן מדינות ובני משפחותיהם, בפגיעה במי מהם המבקשים ללמוד בשטחים, ללמד בהם וכן פגיעה במעסיקיהם, תושבי השטחים. זאת, בניגוד לאמור בהסכמים ובפסיקת בתי המשפט.

8. זאת ועוד, גם לאזרחים של מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, אשר אינן מוחרגות על פי סעיף 2(ו) לנוהל החדש, לא מתאפשר על פניו להגיש בקשות על פי הנוהל, וזאת אם הם מחזיקים במקביל גם באזרחות – או אף בתיעוד כלשהו – של אותן מדינות המופיעות בנספח ו' לנוהל. כידוע, רבים ממי שהינם אזרחים של מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, אשר אינן מוחרגות על פי סעיף 2(ו) לנוהל החדש, מחזיקים גם בדרכון ירדני זמני, ללא מספר לאומי, כך שהם אינם אזרחים ירדנים. לא יתכן, שרק בשל כך – ללא כל הצדקה – הם יופלו לרעה.

9. נבקש אפוא כי הנוהל החדש יחול על אזרחיהן של כל המדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, וכי הדבר ייאמר במפורש בנוהל. בנוסף, נבקש כי ייקבע כי אם לפחות אחת מהאזרחויות בהן מחזיק אדם היא אזרחות של מדינה המקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל – יתאפשר לאותו אדם להגיש בקשה על פי נוהל זה.

דרישה להפקדת ערבות

10. הנוהל מסמיך לקבוע ערבויות גבוהות מאוד לכניסה לשטחים. כך, רמ"ד תיעוד ומרשם במתפ"ש רשאי, על פי הנוהל, לדרוש ערבות עד לסך של 70,000 ₪, ורמ"ח מבצעים במתפ"ש רשאי אף לדרוש ערבות גבוהה מכך.

11. יצוין, כי קביעת ערבות כהתניה למתן אשרה היא אמצעי בו יש לנקוט באופן מידתי ומצומצם, בוודאי כאשר נלקחות בחשבון היכולות הכלכליות המועטות של תושבי השטחים (לעניין צמצום השימוש במכשולים וחסמים כלכליים, המונעים מן הפרט לממש את זכויות היסוד שלו, ראו למשל: ע"א 733/95 ארפל נ' קליל תעשיות, פ"ד נא(3) 577, 630; ע"א 3833/93 לוינ' לוינ, פ"ד מח (2) 862, 874).
12. ועל אף כל זאת, הנוהל איננו כולל כל קריטריונים ברורים באשר לסמכות לקביעתה של ערבות כספית כתנאי לכניסה לשטחים, קרי באלו מקרים ניתן כלל לדרוש הפקדתה של ערבות, על פי המדרגות השונות הקבועות בסעיף 5(ב) לחלק א' בנוהל. יש אפוא לקבוע כללים ברורים בעניין.
13. בנוסף יצוין, כי באשר להגשת השגה לגבי כוונה לחילוט ערבות, אין כל הצדקה להגביל זאת לשבעה ימים ממועד קבלת ההחלטה. ברי כי מדובר בסד זמנים קצר מדי ובלתי סביר.

אשרות רב-פעמיות

14. סעיף 7(ב) לחלק א' של הנוהל, מאפשר הענקתן של אשרות רב-פעמיות לכניסה לשטחים, ואולם זאת רק מכוח העילות הכלולות בחלק ג' לנוהל. כך, קרובי משפחה של תושבי השטחים, עיתונאים, ואנשים אחרים אשר עניינם מוסדר בחלקים אחרים לנוהל – אינם יכולים לקבל אשרות מסוג זה, וכאשר יידרשו לצאת מהשטחים, ולו לתקופה קצרה, יצטרכו להגיש בקשה חדשה לכניסה לשטחים.
15. יותר מכל ייפגעו בשל כך בני זוג של תושבי השטחים, המתגוררים בשטחים, אשר להם תוצא אשרת שהייה באזור לצד בן זוג (שלב"ז), על פי חלק ד' לנוהל. דווקא אנשים אלה, אשר יהיו זקוקים יותר מכל לאשרות רב-פעמיות, לא יוכלו לקבלן, על פי הנוהל החדש. זאת, ללא כל הסבר, ולכאורה ללא כל הצדקה.
16. יש אפוא לאפשר לכל מקבלי אשרות הכניסה לשטחים, מכל סוג, לקבל אשרות רב-פעמיות, אם ירצו בכך. בנוסף, יש לאפשר קבלת אשרות רב-פעמיות גם במסגרת הגשת בקשה להארכת תוקף האשרה, ולא רק בטרם ההגעה לאזור (כפי שמופיע בסעיף 7(ד) לחלק א' של הנוהל).

החלפת אשרות

17. על פי סעיף 8 לחלק א' של הנוהל, באפשרותו של אזרח זר לפנות לשנות את סוג האשרה שברשותו. עם זאת, גם במקרים בהם הוגשה בקשה לשינוי סוג האשרה במועדה, על הזר לצאת את השטחים במקרה שהגורם המוסמך מתעכב במתן ההחלטה (סעיף 8(ב) לחלק א' של הנוהל).
18. להוראה זו בנוהל אין שום הגיון והצדקה, והיא תביא לשיבוש חייהם של המבקשים, תוך הטלת עלויות משמעותיות הכרוכות בדרישה לצאת מהשטחים ולהמתין בחו"ל עד לקבלת החלטה חדשה.
19. יש לקבוע אפוא שבמקרים מעין אלה, בהם מתעכב הגורם המוסמך בקבלת החלטה לשינוי סוג האשרה, יוארך תוקף האשרה הנוכחית בה מחזיק הזר, עד לקבלת החלטה חדשה בעניינו.

השגות לגבי חלק ב' של הנוהל (אשרות ביקור באזור)

קטגוריות הזרים הרשאים לקבל אשרות ביקור בשטחים

20. קטגוריות הזרים הרשאים לקבל אשרות ביקור בשטחים – מצומצמות ביותר. (חלק ב', סעיף 1(ד)).

דבר זה יביא לכך שתימנע כניסתם, בין היתר, של הזרים הבאים:

א. קרובי משפחה של תושבי שטחים שאינם עונים על ההגדרה "בני זוג וקרובים מדרגה ראשונה של תושבי איוש": ראשית, לא ברור מי נכלל בקטגוריה זו (לשם ההשוואה יצוין כי "זר עם קרבה משפחתית לתושבי איוש", על פי חלק א' לנוהל, הוא "זר אשר לו בן/בת זוג ו/או הורים, ו/או ילדם שהינם תושבי איוש"). שנית, קרובי משפחה אחרים של תושבי שטחים, כגון אחים, סבים, נכדים, ועוד – אינם רשאים, על פניו, לקבל אשרות ביקור.

ב. תיירים, או אנשים להם יש חברים או מכרים בשטחים – אינם רשאים, על פי הנוהל, לבקר בשטחים.

ג. עיתונאים זרים המועסקים בכלי תקשורת פלסטינים.

ד. זרים נוספים המעוניינים לבקר לתקופות קצרות בשטחים: מרצים או מי שמשותפים בכנס או קורס שלא במסגרת אוניברסיטאית, עובדים הבאים לשטחים לתקופות קצרות בתחומי עיסוק שלא הוגדרו "נדרשים" על יד מתפ"ש.

21. יצוין, כי ההוראה כי בסמכות מתפ"ש לאשר מתן אשרה לפי חלק זה לזרים שאינם משתייכים לקטגוריות בסעיף 1(ד) – איננה פותרת בעיה זו, שכן אישור מתן אשרה שאינה בקריטריונים ייעשה רק "בנסיבות חריגות ומטעמים הומניטאריים מיוחדים שיירשמו". (חלק ב', סעיף 1(ה))

22. יש אפוא להרחיב באופן משמעותי את מנעד הזכאים להיכנס לשטחים, בכפוף לבדיקות שנעשות בגבול.

הוראות בעייתיות נוספות לגבי אשרות ביקור באזור

23. הארכת תוקף אשרות על פי חלק ב': על פי הנוהל, ניתן להאריך את תוקף האשרות רק במקרים מיוחדים, ולשלושה חודשים לכל היותר. אין שום הצדקה לכלול בנוהל הגבלה כה גורפת. כך למשל, קרובי משפחה של תושבי השטחים נאלצים לעיתים להישאר בשטחים לתקופות מעט ממושכות יותר, למשל לצורך עזרה וטיפול לקרוביהם. מדובר בהגבלה מיותרת של שיקול הדעת של קמ"ט מרשם אוכלוסין במינהל האזרחי. יש אפוא לבטל הגבלה זו.

24. כניסה לשטחים של מסורבי כניסה לשעבר: לכאורה, על פי סעיף 2(ב) לחלק ב' של הנוהל, כל זר שסורבה כניסתו בעבר – גם אם הדבר היה לפני שנים רבות – מחויב בהגשת בקשה מראש, לפני כניסתו. מדובר בהוראה משוללת היגיון, בייחוד באותם מקרים בהם נכנס אותו זר לשטחים לאחר הסירוב, ועמד בתנאי האשרה שלו מאז – ויש לבטלה ולקבוע תחתה הוראה מידתית יותר.

25. הגבלת כניסה עתידית למי שקיבלו אשרה ויצאו מהשטחים: על פי ס' 4(א) חלק ב', לאחר יציאה מן השטחים, ניתן לבקש אשרת כניסה נוספת רק כעבור 9 חודשים. מדובר במגבלה שלא הייתה קיימת ב"נוהל כניסת זרים לשטחי איו"ש", אין לה כל הצדקה, והיא תפגע קשות בבני משפחה של תושבי שטחים, באנשי עסקים, בעיתונאים, ועוד. גם הגבלה זו יש לבטל.

השגות לגבי חלק ג' של הנוהל (אשרות למטרות ייעודיות)

כניסת מרצים וחוקרים בתחום ההשכלה הגבוהה

מרצים וחוקרים אורחים

26. הוראות הנוהל בקטגוריה זו פוגעות באופן קשה בפעולת האוניברסיטאות ובחופש האקדמי שלהן לקבוע מי יעבדו כמרצים. כך, לא ברורה התכלית להחלטה לקבוע למוסדות ההשכלה הגבוהה כי מרצים יהיו חייבים להיות בעלי תואר שני לפחות (חלק ג', סעיף 3(ג)(2)), ותכליתה של ההחלטה שלא לאפשר למרצים ללמד שני קורסים סימסטריאליים באותה שנה (חלק ג', סעיף 3(ג)(4)).

27. הוראות הנוהל בקטגוריה זו אף נגועות בחוסר בהירות, כאשר על פניו נראה כי האשרה מוגבלת ל-5 חודשים במקרה הטוב, ולא ניתנת להארכה. (חלק ג', סעיף 3(ג)(3)). בנוסף, על פי הנוהל, כאשר מסתיים תוקף האשרה והמרצה יוצא משטחים, הוא לא רשאי להגיש בקשה חדשה לאשרה מסוג זה משך 9 חודשים. גם כאן מדובר במגבלה שלא הייתה קיימת בנוהל הקודם, אין לה כל הצדקה, והיא מהווה פגיעה קשה בעבודת האוניברסיטאות, אשר יתקשו לגייס מרצים שיסכימו למגבלות אלה.

28. יש אפוא לבטל את המגבלות הנ"ל על הוצאת אשרות למרצים וחוקרים אורחים: על האשרה לכסות את כל תקופת ההעסקה, לא להיות מוגבלת לסמסטר אחד, ולאפשר כניסה של בני זוג וילדים של מרצים. בנוסף, על המתפ"ש לאפשר למוסדות הלימוד עצמם לקבוע את הדרישות האקדמיות מן המרצים, ולא להציב בנוהל "תקופות צינון" בטרם תוגש בקשה חדשה לאשרה מאותו סוג.

מרצים וחוקרים מצטיינים במקצועות נדרשים

29. גם באשר לקטגוריה זו, לא ברור מהי ההצדקה לכך שהמתפ"ש הוא זה שקובע לאוניברסיטאות מי יהיו מרצים "מצטיינים" שיקבלו אשרה מיוחדת (כך, על פי הנוהל, "בקשה לאשרה לפי פרק זה תאושר במקרה כי הוכח להנחת דעתו של הגורם המוסמך במתפ"ש כי למרצה תרומה משמעותית להשכלה האקדמית, לכלכלת האזור או לקידום שיתוף פעולה ושלוש אזורים"). (חלק ג', סעיף 3(ד)(2)).

30. גם הוראות הנוהל בקטגוריה זו פוגעות באופן קשה בפעולת האוניברסיטאות, ביכולתן לגייס מרצים מחו"ל, ובחופש האקדמי שלהן לקבוע מי יעבדו כמרצים. כך, בכל הקשור להוראות הנוהל הבאות:

- קביעת מכסה לסוג זה של אשרות (100) (חלק ג', סעיף 3(ד)(1)+נספח א').
- הקביעה כי לאחר שמסתיימים 27 חודשים באשרה, המרצה חייב לצאת לחו"ל, ורק אז להגיש בקשה חדשה (חלק ג', סעיף 3(ד)(4)).

- הקביעה כי כאשר מסתיימת האשרה והמרצה יוצא מהשטחים, הוא לא רשאי להגיש בקשה חדשה לאשרה מסוג זה משך 9 חודשים. (חלק ג', סעיף 3(ד)(5))
- הקביעה סך כל השהות של המרצה לא תעלה עד 5 שנים חלק ג', סעיף 3(ד)(4))

31. יש אפוא לבטל את כל המגבלות הנ"ל על הוצאת אשרות למרצים וחוקרים. להוראות אלה אין כל הצדקה, והן פוגעות באורח קשה בעבודת האוניברסיטאות – אשר יתקשו לגייס מרצים שיסכימו למגבלות אלה – ובחופש האקדמי שלהן.

מרצים, מורים וחוקרים שאינם רשאים לקבל אשרה, על פי הנוהל

- 32. על פניו, על פי הוראות סעיפים 3(ג) ו-3(ד) לחלק ג' לנוהל, נראה שאין אפשרות למרצים המגיעים לטווח ארוך – לגביהם לא החליט המתפ"ש כי הם "מרצים וחוקרים מצטיינים" – לעבוד בשטחים.
- 33. בנוסף, הנוהל איננו כולל כל התייחסות לבעלי דרכונים זרים המלמדים במוסדות חינוך שאינם "השכלה גבוהה", קרי, בתי ספר, ומוסדות לימוד מיוחדים אחרים (כגון, קונסרבטוריונים, בתי ספר מקצועיים, וכו'). גם מורים מסוג זה לא רשאים אפוא, על פי הנוהל, לעבוד בשטחים.
- 34. בדומה, גם את העסקתם של חוקרים זרים אחרים, אשר אינם מועסקים באקדמיה (כמו למשל, חוקרים העובדים במכוני מחקר או בארגונים שונים) – לא ניתן להסדיר, על פי הנוהל.
- 35. יש אפוא לאפשר גם לכל הקבוצות האמורות לעבוד בשטחים, ולהסדיר גם את עניינם על פי הנוהל.

כניסת סטודנטים בתחום ההשכלה הגבוהה

- 36. כפי שנעשה לגבי המרצים, גם הוראות הנוהל בקטגוריה זו פוגעות באופן קשה בפעולת האוניברסיטאות, ביכולתן לגייס סטודנטים מחו"ל, ובחופש האקדמי שלהן לקבוע מי הסטודנטים שיתקבלו ללימודים. כך, בכל הקשור להוראות הנוהל הבאות:

  - קביעת מכסה לסוג זה של אשרות (150, לכלל הסטודנטים הזרים, בכלל האוניברסיטאות, ולכלל התארים (חלק ג', סעיף 4(ב)(2)+נספח א')).
  - הקביעה כי לסטודנטים ייערכו ראיונות בנציגות ישראל במדינת המוצא שלהם, ובהמשך "הגורם המוסמך במתפ"ש יבצע בחינה סופית של הבקשות בצירוף סיכומי התשאולים ויגבש את רשימת הסטודנטים המאושרת לשנת הלימודים הקרובה" (חלק ג', סעיף 4(ב)(5-6)).
  - הקביעה כי האשרה ניתנת לשנה, ולהארכה עד 27 חודשים, בסיומם הסטודנט ייאלץ לצאת ורק אחר כך להגיש בקשה. (חלק ג', סעיף 4(ב)(7)). מגבלה זו עלולה לגרום לעיכוב רב בלימודים, והפסד של חודשים רבים במהלך התואר.

37. יש אפוא לבטל את כל המגבלות הנ"ל על הוצאת אשרות לסטודנטים. להוראות אלה אין כל הצדקה, והן פוגעות באורח קשה בחופש האקדמי של האוניברסיטאות, ובעבודתן הסדירה.

כניסת מתנדבים לשטחים

38. מהמגבלות המוטלות במסגרת קטגוריה זו, נראה, לצערנו, כי מטרתם של מנסחי הנוהל הייתה לצמצם עד כמה שיותר את האפשרות של בעלי דרכונים זרים להתנדב בשטחים. בהקשר זה, נציין את הנקודות שלהלן:

- לא ברור מה הקריטריונים לפיהם יקבע מתפ"ש שגוף מסוים בשטחים רשאי, או לא רשאי, להזמין מתנדבים (חלק ג', סעיף 5(א+ד(3))). על פניו, נראה למשל, שמוסדות חינוך שמבקשים להיעזר במתנדבים – ייתקלו בסירוב.
- בנוסף, אשרה שמוצאת בקטגוריה זו ניתנת לשנה בלבד, ללא אפשרות להארכה וניתן לשוב להתנדב בשטחים רק בתום שנה ממועד היציאה, בכפוף להגשת בקשה חדשה. (חלק ג', סעיף 5(ב)). בנסיבות אלה, סביר שמקומות רבים יימנעו מהזמנת מתנדבים, שכן יוכלו להיעזר בהם לתקופה קצרה בלבד.
- הוראה מקוממת נוספת היא הדרישה כי הגוף המזמין יתחייב בכתב שהוא אחראי ליציאת המתנדב בתום תוקף האשרה. (חלק ג', סעיף 5(ג)). ברי כי לגוף המזמין אין סמכויות אכיפה, כך שאין כל נפקות להתחייבות מעין זו. עולה החשש, שמתפ"ש ישתמש בהתחייבות זו כשוט נגד הגוף המזמין ואם המתנדב לא יעזוב בזמן – הדבר ישפיע על האפשרות של אותו מוסד לקבל מתנדבים בעתיד.
- הנוהל גם קובע הוראה שרירותית, לפיה התנדבות תיחשב ככזו רק אם המוזמן יקבל שכר שווה ערך ל-6,000 דולר בשנה, או פחות מכך. דא עקא, שלעיתים, על מנת להסתייע בכוח אדם איכותי, על המוסד המזמין להעניק מלגות כיום בסכום גבוה מכך. הדבר בעייתי במיוחד במקרים בהם הזה איננו יכול לקבל אשרת עבודה, תחת אשרת ההתנדבות (למשל, במקרה של מורים בבתי ספר שאינם רשאים על פניו, על פי הנוהל לקבל אשרת עבודה).

39. יש אפוא לבטל את כל המגבלות הנ"ל על הוצאת אשרות למתנדבים.

מומחים ויועצים במקצועות ייחודיים ועובדים בכירים בעלי היתר עיסוק

40. ההוראות באשר לקבלת אשרות בקטגוריה זו יקשו עד מאד על חברות וארגונים להעסיק כוח אדם זר. זאת, תוך פגיעה, ללא כל הצדקה, בכלכלה הפלסטינית. כך, למשל:

- אשרות מסוג זה יינתנו לתקופה מירבית של 27 חודשים (חלק ג', סעיף 6(ג)) – מגבלה זו לא קיימת היום, ואין לה כל הצדקה. הוראה זו תפגע מאוד בפרויקטים שונים המתנהלים בשטחים, אשר יתקשו לגייס עובדים ומשקיעים, שכן במקרים רבים פרויקטים אורכים שנים רבות, במהלך על המומחה הזר או המשקיע ללוות את הפרויקט במהלך כל התקופה.

- גם בקטגוריה זו, ניתן לבקש אשרה נוספת רק כעבור 9 חודשים אחרי היציאה מהשטחים, בתום האשרה. מדובר במגבלה שלא הייתה קיימת בנוהל הקודם, ואין לה כל הצדקה. (חלק ג', סעיף 6(ה)(7)).
- בהקשר של עובדי ארגונים בינלאומיים (ארב"ל) – האשרה על פי סעיף זה ניתנת רק ל"בעל מקצוע בתחום נדרש" ו"לפרק זמן קצוב לביצוע תפקידו בתחום מומחיותו". (חלק ג', סעיף 6(ד)(1)). כך, הנוהל לא מסדיר את מתן האשרות לעובדי ארב"ל "רגילים", וכלל לא ברור אם תתאפשר שהייתם בשטחים, כפי שנעשה כיום.
- גם באשר לקטגוריה זו, על הגוף המזמין להתחייב בכתב שהוא אחראי ליציאת המומחה בתום תוקף האשרה. (חלק ג', סעיף 6(ו)(6)). במקרה דנן, נאמר במפורש שאם המומחה לא יעזוב בתום תקופה האשרה – יהווה הדבר שיקול לחובת הגוף המזמין בעת בחינת בקשות עתידיות (חלק ג', סעיף 6(ו)(6)). כאמור לעיל, לגוף המזמין אין סמכויות אכיפה, כך שאין כל נפקות להתחייבות מעין זו.
- הגורם המוסמך במתפ"ש הוא זה שיקבע מהם "תחומי העיסוק הנדרשים" בהם רשאיות חברות מסחריות להזמין עובדים, מיהן החברות "הנוטלות חלק בפרויקטים בעלי חשיבות לפיתוח האזור", ומהם הקריטריונים הכלכליים שיאפשרו הזמנת אנשי עסקים ומשקיעים (חלק ג', סעיף 6(ד)).

41. יש לבטל את המגבלות הללו: יש לאפשר העסקת מוזמנים בעלי דרכונים זרים כל עוד עבודתם נדרשת לגופים המזמינים; לבטל את "תקופת הצינון" בין תקופות האשרות שניתנות לאנשים אלה; להסדיר את כניסתם ושהייתם בשטחים של כלל עובדי הארב"ל; ולאפשר לחברות, לארגונים, ולמוסדות פלסטיניים לקבוע בעצמם את מידת נחיצותם של הזרים.

הוראות בעייתיות נוספות בחלק ג' של הנוהל

42. להוציא בקשות לאשרות מתנדב, על יתר הבקשות במסגרת חלק זה של הנוהל להיות מוגשות לנציגות ישראל במדינת המוצא של המבקש הזר. מדובר בהכבדה רבתי על המבקשים. ראשית, רבים מהמבקשים (עובדי ארב"ל, מומחים, מרצים, סטודנטים, וכו') אינם נמצאים בהכרח במדינת מוצאם ואין כל סיבה להטיל עליהם את קביעת התור וההגעה לנציגות הישראלית בה (כפי שנדרש ברבים מהמקרים). שנית, במדינות רבות אין נציגות ישראלית כלל, או שהנציגות נמצאת במקום המרוחק מאוד ממגורי המבקש. כך, מאחר שמתפ"ש הוא הגורם המאשר בסופו של יום את הבקשה, יש לאפשר להגישה גם ישירות אליו.
43. לכלל הבקשות במסגרת חלק זה לנוהל יש לצרף "שאלון קורות חיים וקשרים משפחתיים באזור". שאלון זה לא צורף לנוהל, ולא ברורה תכליתו ומה המוזמן צריך לספק במסגרתו, מעבר לפרטים שבטופס הבקשה לאשרה.

44. רבים מהמוסדות או הארגונים המזמינים, במסגרת חלק זה של הנוהל, אינם מסונפים לרשות הפלסטינית, ולכן לא ברור מדוע נדרשת הזמנה רשמית מטעם הרשות הפלסטינית (במקרה של בקשה לאשרות מרצים, חוקרים ומומחים). ניתן להסתפק אפוא במכתב הזמנה מטעם הגוף המזמין.

השגות לגבי חלק ד' של הנוהל (בקשות להסדרת מעמד באזור ואשרת שהייה לצד בני זוג)

כניסה לשטחים של מי שנשואים לתושבי שטחים

45. על פי הנוהל החדש, אשרות יינתנו לבני זוג של תושבי השטחים לתקופה של 3 חודשים בלבד. את תוקף האשרות ניתן להאריך רק לשלושה חודשים נוספים, אולם זאת רק במקרים חריגים. (חלק ד', סעיף 3(א)(2)). מדובר בהרעה ממשית ביחס לנוהל הנוכחי, בו ניתן להאריך את תוקף האשרה בת 3 החודשים שניתנת בכניסה לשטחים – בשנתיים נוספות.

46. ברי כי מדובר בפגיעה קשה, דווקא במי שזקוקים לאשרה יותר מכל – בני זוג של תושבי השטחים. גם אם קיימת האפשרות להגיש בקשה להסדרת מעמד הקבע בשטחים של בן הזוג הזר, הסדרה זו איננה מתאימה לכל משפחה, ובכל עת. יש, למשל, מי שמבקשים לבחון את רצונם להשתקע בשטחים משך מספר שנים, בטרם יגישו בקשה לקבלת מעמד קבע. יש לאפשר זאת לבני הזוג ולא לפגוע באופן כה קשה בזכותם לחיי משפחה.

בנוסף, מאחר שהאפשרות לקבל אשרת שהייה לצד בני זוג (שלב"ז) תלויה בהעברת הבקשה להסדרה מהרשות הפלסטינית אליכם – פרוצדורה בירוקרטית עמה ישנן בעיות רבות במהלך השנים, במקרים רבים עקב סירוב הצד הישראלי לקבל את הבקשות – הרי שמשפחות רבות עלולות להפוך לשבויות של הבירוקרטיה, וזאת כאשר הן עצמן פעלו ללא דופי.

47. בעיה נוספת הקיימת בנוהל החדש, היא הדרישה, בסעיף 3(א) לחלק ד', כי גם זרים ממדינות החתומות על הסכם פטור מאשרות עם ישראל, הנשואים לתושבי שטחים – מחויבים לתאם את כניסתם מראש לשטחים. אין כל הצדקה שכך יעשה, כאשר זרים אחרים, אשר עניינם מוסדר בפרק ב' לנוהל, אינם נדרשים לעשות כן. בהקשר זה יצוין כי קיימת סתירה בין סעיף 3(א) לחלק ד', לבין סעיפים 1(ד) ו-2(א) לפרק ב', מהם עולה לכאורה שבני זוג של תושבי שטחים, המבקרים בשטחים, אינם זקוקים לתאם כניסתם מראש.

נבקש אפוא את הבהרתכם בהקשר זה.

48. גם בקטגוריה זו, נקבעה "תקופת צינון" של 6 חודשים, במהלכה מי שיצא מן השטחים, גם אם עמד בתנאי האשרה, איננו יכול כלל לפנות בבקשה חדשה לכניסה לשטחים. גם במקרה דנן, מדובר במגבלה שלא הייתה קיימת בנוהל הקודם, ואין לה כל הצדקה, בוודאי כשמדובר בבני זוג של תושבי שטחים, אשר צריכים במקרים רבים לשוב ולהיכנס לשטחים, עם משפחתם, זמן קצר לאחר שיצאו מהם. (חלק ד', סעיף 3(א)(3)).

49. מנסחי הנוהל הגדילו לעשות, וקבעו בו גם את ההוראה הבאה: "אשרת ביקור מיועדת למטרת ביקור בלבד ואינה מאפשרת השתקעות באזור או נקיטה של כל פעולה אחרת שיש בה כדי לבסס מרכז חיים באזור, לרבות רישום ללימודים מכל סוג, עבודה באזור, חכירה, רכישה או שכירה של נכס דלא נייד לתקופה העולה על תוקף אשרת הביקור וכיו"ב". (חלק ד', סעיף 3(א)(4)).

בהקשר זה, לא ברורה הסמכות של המפקד הצבאי לקבוע לאדם כלשהו – בוודאי באזורי A ו-B בשטחים, האם הוא רשאי לשכור או לקנות נכס, ולאילו תקופה.

50. לאור כל האמור, יש לאפשר מתן אשרות שהייה בשטחים לתקופות ארוכות יותר (של שנה בכל פעם, כפי שהיה בעבר); לבטל את "תקופת הצינון" בין האשרות שניתנות לאנשים אלה; לבטל את חובת הגשת הבקשה לכניסה מראש לבני זוג ממדינות החתומות על הסכם פטור מאשרות עם ישראל; ולבטל את סעיף 3(א)(4) לחלק זה.

הגשת בקשות לאחמ"ש וקבלת מעמד בשטחים ("בקשת הסדרה")

51. הסכם הביניים הישראלי פלסטיני משנת 1995 קובע כי קשר משפחתי בין בני משפחה מצדיק מתן מעמד של תושבות קבע בשטחים, ומעניק לרשות הפלסטינית את הכוח לאשר את מתן המעמד. כך, סעיף 128(1) לפרוטוקול בנושא עניינים אזרחיים בהסכם הביניים, פותח את הפרק העוסק במרשם האוכלוסין ותיעוד. באותו סעיף נקבע כי סמכויות בתחום מרשם האוכלוסין בשטחים יועברו מהממשל הצבאי והמינהל האזרחי – לצד הפלסטיני. בהמשך מצוינים התחומים בהם יועברו הסמכויות האלה. אחד התחומים הוא עניין הענקת המעמד של תושב קבע בשטחים.

52. כך, תחום זה מצוי כיום בתחום סמכותה של הרשות הפלסטינית והיא רשאית לקבוע למי יינתן מעמד בשטחים, על פי הפרמטרים שנקבעו בסעיפים (a-c) לסעיף 128(11) לפרוטוקול בנושא עניינים אזרחיים, ובסעיף 128(13)(ב) לו. סעיפים אלה קובעים אמנם כי לישראל עומדת הסמכות לסרב לבקשה מסוימת, אבל ברור מנוסח הסעיפים שמי שאמורה לבחון את הבקשות המוגשות ולהחליט בהן – היא הרשות הפלסטינית.

53. גם מקביעותיו של בית המשפט העליון עולה שהחלטה בבקשה לאיחוד משפחות היא בראש ובראשונה של הרשות הפלסטינית (ראו: בג"ץ 8078/01 עבדאללה נ' מדינת ישראל (פסק דין מיום 13.11.2001); בג"ץ 4332/04 עודה נאנסי נ' מפקד כוחות צה"ל (פסק דין מיום 20.5.2004). לישראל עומדת הרשות לסרב לבקשה, אולם על מקרה זה להיות חריג.

54. על אף כל האמור, מהנוהל החדש עולה לכאורה שאישור בקשה למתן מעמד בשטחים ("בקשת הסדרה", על פי הנוהל) הוא עניין אותו שוקלת ישראל, על פי האינטרסים שלה. על אף שהזכות לחיי משפחה הוכרה בדין הישראלי והבינלאומי כזכות יסוד, כחלק מהאוטונומיה של הפרט, הרי שהנוהל החדש מקבע את עמדתה הבלתי חוקית של ישראל לפיה זכות זו היא כלי מדיני, וניתן לסחור בה, לרבות באמצעות מכסות. כך, הנוהל קובע כי "לא תאושר בקשה להסדרה, אם זו אינה עולה בקנה אחד עם הנחיות הדרג המדיני, לרבות במקרה בו אין מכסה פנויה". (חלק ד', סעיף 3(ד)(2)(א)).

55. גם באשר לבחינת הבקשות בפועל, עולה כי מתפ"ש נטל לעצמו – בניגוד להסכם הביניים – את סמכויותיה של הרשות הפלסטינית, והוא אשר בוחן בפועל את הבקשות, מן המסד ועד הטפחות. זאת, כאשר רובן המכריע של המשפחות מתגוררות באזורים בהם יש שליטה אזרחית פלסטינית. כך, מתפ"ש הוא הגורם שמחליט אם הקשר בין בני הזוג כן ואמיתי, אם המקרה 'הומניטארי דיו', אם מרכז חיי הזוג הוא בשטחים, וכד'. (חלק ד', סעיף 3(ג ו-ד)).

56. באשר לאופן בחינת הבקשות, ניתן למנות, בין היתר, בין הפגמים הבאים:

- בשום מקום בנוהל לא רשום מהם המסמכים שצריך לצרף ל"בקשת הסדרה".
- על אף שאין איסור על נישואי ביגמיה בשטחים, הנוהל מחיל אותו על בקשות מהסוג הזה – גם כאן, תוך התערבות בשיקול הדעת של הרשות הפלסטינית. (חלק ד', סעיף 3(ד)(2)(ד)).
- על פי הנוהל, ניתן לסרב לבקשה למתן מעמד לבן הזוג הזר גם כאשר קיים לכאורה מידע פלילי נגד **המזמין** (קרי, תושב השטחים), ואף כאשר אין כל מידע לגבי בן הזוג הזר. (חלק ד', סעיף 3(ד)(2)(ו)). זאת, ללא כל הצדקה. לשם השוואה, בהתאם ל"נוהל הערות גורמים בבקשות למתן מעמד מכח קשר זוגי בישראל" של רשות האוכלוסין וההגירה, העוסק בבקשות לאיחוד משפחות בישראל, ניתן לסרב לבקשה מסוג זה רק במקרים קיצוניים, כאשר בן הזוג המזמין מרצה עונש מאסר ממושך ומבני הזוג נמנעת בפועל האפשרות לגור יחד.
- זר שסורבה בקשתו להסדרה לגופה, יוכל להגיש בקשה חדשה להסדרה רק בחלוף חמש שנים. גם להוראה זו אין כל הצדקה והיא סותרת, למשל, את הנהלים באשר למי שמגישים בקשות לאיחוד בישראל, בהם מתאפשר להגיש בקשה חדשה תוך שנה מיום הסירוב, ולעיתים גם ללא "תקופת צינון" כלל.

57. בעיה מרכזית נוספת בנוהל, היא שהוא כלל לא עוסק בזרים אחרים, שאינם בני משפחה של תושבי האזור. בהתאם לסעיפים 28(11)(א) ו- 28(13)(ב) לפרוטוקול בנושא עניינים אזרחיים בהסכם הביניים, לרשות הפלסטינית עומדת הסמכות, בהסכמה של ישראל, לאשר בקשות למעמד של תושבי קבע למי שמחזיקים בדרכונים זרים והם משקיעים או עובדים בשטחים. על אף זאת, הנוהל מתעלם מנושא זה לחלוטין.

58. לאור כל האמור, יש לקבוע כדלקמן:

- אישור בקשות למתן מעמד בשטחים לא תותנה בכל "שיקול מדיני" כזה או אחר של ישראל, ולא ייקבעו מכסות בעניין. כל בקשה תיבחן לגופה.
- הליך בחינת הבקשה לגופה ייעשה על ידי הרשות הפלסטינית. לצד הישראלי תישמר הזכות לסרב לבקשה ספציפית, ורק במקרה של מניעה ביטחונית חמורה, המתייחסת למוזמן בלבד, והגוברת על הזכות לחיי משפחה.

- יש לאפשר למשקיעים ולעובדים בשטחים, גם אם אין להם קרובי משפחה בשטחים, להגיש בקשות להסדיר את מעמדם כתושבי קבע בשטחים.
- יש לבטל את ההוראה לפיה זר שסורבה בקשתו להסדרה לגופה, יוכל להגיש בקשה חדשה להסדרה רק בחלוף חמש שנים, ולאפשר, במקרים מסוג זה, הגשתה של בקשה חדשה בכל עת לאחר הסירוב.
- יש לפרסם את המסמכים הנדרשים לבחינת בקשות מסוג זה.

אשרות שהייה למי שהוגשה בעניינם "בקשת הסדרה" (שלב"ז)

59. ככלל, מתן אשרה, בעת שבקשה להסדרת מעמד הקבע נבחנת, היא דבר נחוץ ומובן מאליו. עם זאת, הבעיה היא, כאמור, שמתן האשרה מותנה בכך שהרשות הפלסטינית תעביר בקשה בעניינו של המוזמן לצד הישראלי – פרוצדורה בירוקרטית עמה, כאמור, ישנן בעיות רבות במהלך השנים. בנוסף, ישנם מי שלא בהכרח מעוניינים, בשלב כזה או אחר, להגיש בקשה להשתקע בשטחים. מאותם אנשים תימנע האפשרות לקבל "אשרת שלב"ז", והם יוכלו לקבל אשרה קצרת מועד בלבד (ככלל, 3 חודשים), וזאת תוך פגיעה קשה בזכותם לחיי משפחה.

60. לא ברור, על פי הנוהל, מה דינו של מי שהוגשה בעניינו בקשה להסדרה, אבל טרם נתקבלה בה החלטה. יש להבהיר עניין זה ולקבוע, את המובן מאליו, שגם במקרה כזה תוצא אשרת שלב"ז.

61. בסעיף 3(ז)5 לחלק ד' של הנוהל, נאמר כי ניתן להוציא רישיון ביקור, במקום אשרת שלב"ז, במקרים בהם מדינת אזרחותו של המוזמן איננה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל. עם זאת, נכתב שם כי "הגורם המוסמך במתפ"ש לא יאשר שהיית זר באזור, שהינו אזרח מדינת אויב". מאחר שרישיון הביקור שיוצא במקרה זה מוגבל לשטחים בלבד, אין כל נגיעה לכך שמדובר בנתין מדינת אויב (ההנחה של הח"מ כי מדובר ב"מדינת אויב" לישראל...). ולראיה, גם כיום מוצאים רישיונות ביקור לשטחים עבור אזרחי מדינות המוגדרות על ידי ישראל כ"אויבות".

62. עוד יודגש, כי אין כל עילה להגביל את התקופה המרבית של מתן אשרת שלב"ז ל-27 חודשים. אין כל הצדקה שכן הזוג המוזמן יאלץ לצאת את השטחים, להגיש בקשה חדשה – אשר עתידה להיות נדונה משך שבועות וחודשים – ולהיקרע מעל בני משפחתו לתקופה ממושכת.

63. לאור כל האמור, יש לקבוע כדלקמן:

- יש להעניק אשרות ארוכות טווח לכל מי שהוא בעל קשר משפחתי לתושב השטחים, ללא קשר להגשת בקשה להסדרה.
- לחלופין, אם קיימת קטגוריה מיוחדת לפיה מוצאת אשרה ארוכת טווח לקרובי משפחה של תושבי שטחים אשר הגישו בקשה להסדרה, יש להסתפק בהוכחה המעידה על הגשת בקשה להסדרה

לרשות הפלסטינית, ולא להתנות את האשרה בהעברת הבקשה על ידי הרשות הפלסטינית לישראל – פעולה עליה אין למבקשים כל יכולת השפעה.

- יש להעניק אשרת שלב"ז גם כאשר הוגשה בקשה להסדרה וטרם ניתנה בה החלטה.
- יש לבטל את האפשרות של מתפ"ש לקבוע מכסה ייעודית למתן אשרות שלב"ז.
- במידה ותיוותר הקטגוריה של אשרות מיוחדות המוצאות למי שהגיש בקשה להסדרה, יש להעניק אשרות אלה לכל מי שהגיש בקשה להסדרה, כולל מי שאינם בני זוג של תושבי השטחים (ובכלל זאת קרובי משפחה אחרים, משקיעים, זרים העובדים בשטחים, וכו').
- במקרים בהם מוצא רישיון ביקור, חלף אשרת שלב"ז, יש לאשר הוצאת הרישיון גם במקרים בהם מדובר באזרחי 'מדינות אויב'.
- יש לבטל את ההגבלה לפיה אשרת שלב"ז תינתן עד לתקופה 27 חודשים, וכן לקבוע כי כאשר הזר יצא את השטחים כניסתו לא תותנה בהגשת בקשת כניסה חדשה, מראש, וזאת על מנת להימנע מפירוד ארוך טווח של המשפחה.

סיכום – ובקשה להקפיא את יישום הנוהל

64. לאור כל המפורט לעיל, ברי כי הנוהל החדש, בנוסחו הנוכחי – איננו יכול להיכנס לתוקפו בתאריך המיועד, קרי 20 במאי 2022.

65. הנוהל פוגע פגיעה קשה בזכותם של בני זוג, ובני משפחה אחרים של תושבי השטחים – להתגורר יחד בשטחים. הזכות לחיי משפחה הוכרה כזכות יסוד במשפט הישראלי והבינלאומי. כך, בפסק הדין בבג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים** תק-על 1754(2) 2006, קבע רוב שופטי בית המשפט העליון, שלאדם עומדת הזכות לחיי משפחה, ובכלל זכות זו עומדת לו הזכות, במקרה של זוגיות עם בן-זוג זר, להקים את התא המשפחתי במדינת הנתינות. אין מצביבים אדם בפני הברירה אם לחיות בארץ נתינותו או עם בן-זוגו. עוד נקבע, שזכות זו, בהיקפה זה, היא זכות חוקתית.

66. זאת ועוד, מכוח המשפט ההומניטרי הבינלאומי מוטלת על ישראל החובה להבטיח בשטח הכבוש את החיים הציבוריים התקינים, ובכלל זאת להגן על התא המשפחתי של התושבים המוגנים. חובה זו מוטלת על המפקד הצבאי גם מכוח המשפט הבינלאומי של זכויות האדם.

67. בנוסף, הנוהל יפגע במעסיקים שונים – חברות, ארגונים ומוסדות שונים – ובעובדיהם, ובזכותם לממש את חופש העיסוק ולהתפרנס בכבוד. כידוע, הזכות לעבוד ולהתקיים בכבוד, הוכרה על-ידי בית המשפט העליון כחלק מכבוד האדם, המעוגן בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, (ראו בג"ץ 366/03 **עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר**, וכן רע"א 4905/98 **גמזו נ' ישעיהו**, פ"ד נה(3) 360, 375).

68. פגיעה קשה, כאמור, תהיה גם בזכות לחינוך של תושבי השטחים ובחופש האקדמי של מוסדות החינוך. הוראות הנוהל מהוות התערבות גסה של הצד הישראלי באפשרותם של מוסדות החינוך בשטחים להעסיק מרצים ולבחור את הסטודנטים הזרים שילמדו בהם. חשיבותה של הזכות לחינוך הוכרה זה מכבר במשפט הישראלי, לא רק כחיונית להצלחתו ולשגשוגו של כל פרט ופרט, אלא גם לקיומה של חברה, שבה חיים ופועלים אנשים המשפרים את רווחתם ותורמים, בתוך כך, לרווחתה של הקהילה כולה. (ר' למשל, בג"ץ 1554/95 עמותת שוחרי גיל"ת נ שר החינוך התרבות והספורט, פ"ד נ(3)2, 16).

69. החברה הפלסטינית משוועת למרצים וסטודנטים זרים, התורמים להפריית החברה והכלכלה הפלסטינית. ואולם, הוראות הנוהל מאיימות לפגוע בכך קשות עד כדי סגירתם של מסלולי לימוד שלמים באוניברסיטאות כבר החל משנת הלימודים הקרובה.

70. מצבם של בתי הספר המיוחדים בשטחים, המלמדים בשפה האנגלית, אף חמור מכך. בשטחים קיימים מספר בתי ספר המושתתים על לימודי האנגלית, והמחייבים שמוריהם יהיו מי ששפת-האם שלהם היא אנגלית. ואולם, הנוהל החדש איננו מתייחס כלל למורים זרים המלמדים בבתי ספר (קרי, לא באוניברסיטאות). מאחר שהנוהל עתיד להיכנס לתוקפו ביום 20.5.2022 נמצאים בתי ספר אלה בחוסר וודאות ממשי ואף בסכנת סגירה בשנה הקרובה. כמוהם גם מוסדות חינוך אחרים, כדוגמת קונסרבטוריונים, המתבססים גם הם על מורים מחו"ל.

71. לאור כל האמור לעיל נדרוש לתקן את "נוהל כניסה ושהייה של זרים לאזור יהודה ושומרון" בכל הנושאים שהוזכרו לעיל.

72. בנוסף, נדרוש כי כניסתו של הנוהל החדש לתוקף – תוקפא לאלתר. זאת, על מנת שניתן יהיה לפעול לתיקונו בטרם ייגרמו נזקים בלתי הפיכים לחייהן של משפחות רבות בשטחים, מוסדות לימוד, מרצים, סטודנטים, חוקרים ואנשי עסקים.

73. לאור דחיפות העניין, נודה על תשובתכם בהקדם.

בכבוד רב,
יותם בן הלל, עו"ד